

فلسفه و ابعاد آن

کتاب درسی
فصل ۱، صفحه‌های ۲ تا ۴۲

فصل اول (۱۹ پیمانه) + ۲ پیمانه پایان نیم‌سال اول

درخت دانش

تعداد تست

پیمانه‌های ۱ تا ۲۱

آبی سبز زرد

سوالات تشریحی (درس ۱ تا ۵)

(۵ پیمانه) (۵۰ سؤال شناسنامه‌دار)

۱۰ ۱۰ ۱۰ ۱۰ ۱۰

با درخت دانش، گام به گام به پیشرفت خود را ارزیابی کنید.

گام اول: میزان تسلط خود را با رنگ مشخص کنید.
آبی: مسلطم.
سبز: نسبتاً مسلطم.
زرد: مسلط نیستم.
گام‌های بعدی: اگر در گام اول دانش خود را در حد رنگ زرد ارزیابی کردید، اما در نوبت‌های بعدی پیشرفت کردید، می‌توانید خانه‌های سبز یا آبی را رنگ کنید. هرگاه به رنگ‌ها نگاه کنید متوجه می‌شوید در کدام قسمت‌ها نیاز به تمرین بیشتر دارید.

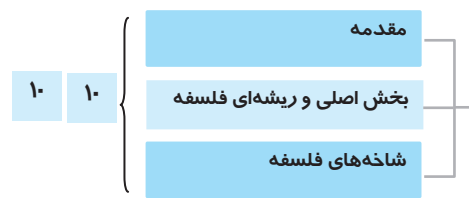

آبی سبز زرد

چیستی فلسفه (درس ۱)

(۳ پیمانه) (۳۰ تست شناسنامه‌دار)

فلسفه و ابعاد آن

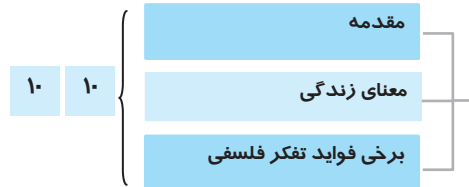
آبی سبز زرد

ریشه و شاخه‌های فلسفه (درس ۲)

(۲ پیمانه) (۲۰ تست شناسنامه‌دار)

۲۱ پیمانه

۱۶ پیمانه ۱۰ سؤالی
۲ پیمانه ۱۰ سؤالی جمع‌بندی پایان فصل
۱ پیمانه ۱۰ سؤالی ویژه برترها
۱ پیمانه ۱۰ سؤالی آزمون تشریحی پایان نیم‌سال اول
۱ پیمانه ۱۰ سؤالی آزمون تستی پایان نیم‌سال اول

آبی سبز زرد

فلسفه و زندگی (درس ۳)

(۲ پیمانه) (۲۰ تست شناسنامه‌دار)

۲۱۰ سؤال شناسنامه‌دار

۱۵۰ سؤال چهارگزینه‌ای
۹۸ سؤال از آزمون‌های کانون
۱۴ سؤال از کنکورهای سراسری داخل و خارج از کشور
۳۸ سؤال تألیفی
۶۰ سؤال تشریحی شناسنامه‌دار
۵۸ سؤال (منتخب از مدارس سراسر کشور)
۲ سؤال تألیفی

اهداف کلی

انتظار می‌رود در پایان درس دانش‌آموزان بتوانند توانایی‌های زیر را به دست آورند:

- ❖ تفاوت سؤالات فلسفی و سؤالات غیرفلسفی را بدانند.
- ❖ سیر تکاملی لفظ فلسفه، سوفیست و فیلسوف را بدانند.
- ❖ موضوع مورد مطالعه فلسفه و روش حل مسائل فلسفی را تشخیص دهند.

درس‌نامه

مقدمه

«انسان در زندگی روزانه خویش، معمولاً با مسئله‌هایی روبه‌رو می‌شود و به حل آن می‌پردازد. مانند امروز چه لباسی بپوشم؟»
«اما در میان انبوه افکار و اندیشه‌های روزانه، گاه و بی‌گاه سؤال‌های خاصی خودنمایی می‌کنند که می‌توانند ساعتی طولانی ما را به خود مشغول سازند و به تفکر وادار نمایند، مانند: مقصود ما از آزادی چیست؟ آغاز و انجام جهان چگونه است؟ یا اصولاً انسان و حقیقت انسانی چیست؟»

انسان و تفکر

«یکی از ویژگی‌های انسان **پرسشگری** است. کودکان در همان سنین ابتدایی از حوادث پیرامون خود سؤال می‌کنند، آن‌ها کنجکاوی خود را با گفتن کلمه «چرا» به پدر و مادر خود نشان می‌دهند.
«هر سؤالی که برای ما پیش می‌آید ← گویای آن است که چیزی را نمی‌دانیم و به دنبال دانستن آن هستیم.
تفکر: واسطه رسیدن انسان از مجهولات به معلومات و از پرسش‌ها به پاسخ‌ها است.»

با قدرت تفکری که خداوند در وجود ما قرار داده: { (۱) پاسخ سؤال‌ها را می‌یابیم. (۲) امور روزانه خود را سامان می‌دهیم. پس بدون تفکر کاری از انسان ساخته نیست.

مرحله اندیشه‌ورزی و تفکر در انسان { ۱- روبه‌رو شدن با مسئله
۲- طرح سؤال
۳- تفکر در اندوخته‌ها
۴- رسیدن به پاسخ

دو مرتبه از تفکر

دو مرتبه از تفکر: { مرحله اول ← تفکر غیرفلسفی ← (روبه‌رو بودن با همان سؤال‌های معمولی و روزانه و به دنبال پاسخ آن‌ها بودن)
مرحله دوم ← تفکر فلسفی ← (روبه‌رو شدن با سؤالات فلسفی و رعایت اصل جدیت و پیوستگی در پرداختن به آنها)

«اگر انسانی از مرحله اول تفکر عبور کرد و با **جدیت** و **پیوسته** به سؤال‌های دسته دوم - سؤالات فلسفی - پرداخت، وارد مرتبه دوم تفکر شده که می‌توان آن را «تفکر فلسفی» نامید؛ این انسان، ممکن است یک کارگر یا فیزیک‌دان یا پزشک یا دانشجو و دانش‌آموز باشد، اما همین که وارد این وادی شد و چنین پرسش‌هایی را جدی گرفت و به دنبال یافتن پاسخ برآمد، در حال تمرین «تفکر فلسفی» است.»

- مرحل تفکر فلسفی
- ۱- روبه‌رو شدن با مجهول‌ها و مسئله‌های فلسفی
 - ۲- طرح پرسش‌های فلسفی
 - ۳- رجوع به معلومات و تفکر در اندوخته‌ها و انتخاب معلومات مناسب با سؤال
 - ۴- رسیدن به دریافت فلسفی و تحقق شناخت و معرفت

ملاصدرا، فیلسوف بزرگ اسلامی مشغول بودن به امور عادی و تفکر در آنها را ورود به «فطرت اول» و ورود به پرسش‌های اساسی و تفکر در آنها را «فطرت ثانی» یعنی فطرت دوم می‌نامد. وی ماندن در فطرت اول را شایسته انسان نمی‌داند و از انسان‌ها می‌خواهد که بکوشند از فطرت اول عبور کنند و به فطرت ثانی که مرحله‌ای برتر و عالی‌تر است، برسند.

دانش فلسفه

« با دقت در سؤال‌های دسته دوم – سوالات فلسفی – در می‌یابیم که این قبیل سؤال‌ها مربوط به موضوعات اساسی و بنیادی است که بدون در دست داشتن پاسخ درست و قانع‌کننده برای آن‌ها ← تصمیم‌گیری‌های انسان به نتیجه و سرانجام روشنی نخواهد انجامید.

« تلاش‌های بشر برای پاسخ قانونمند (علت) ← ظهور دانشی به نام فلسفه (معلول) می‌باشد.

دانش فلسفه عهده‌دار بررسی قانونمند سوالات فلسفی است.

« از همان آغازین روزهای حیات فکری انسان، افرادی اهمیت پرسش‌های فلسفی را دریافته و با دقت و تأمل فراوان، برای دستیابی به پاسخ صحیح تلاش کردند.

واژه فلسفه

لفظ فلسفه

- ۱- ریشه یونانی دارد.
- ۲- عربی شده کلمه فیلسوفیا است. (فیلسوفیا مرکب از دو کلمه «فیلو» به معنی دوستداری و «سوفیا» به معنی دانایی است).
- ۳- کسی که این واژه را بر سر زبان‌ها انداخت و عمومی کرد: سقراط

« فیلسوفیا به معنی دوستداری دانایی است (علت) ← بنابراین واژه فلسفه در آن زمان‌ها اختصاص به این دانش خاص نداشت و همه دانش‌ها را شامل می‌شد. (معلول)

« دانشمندان زمان سقراط و قبل از او خود را «سوفیست» به معنی دانشمند می‌خواندند.

« دغدغه برخی از سوفیست‌ها، که بیشتر به تعلیم سخنوری و وکالت اشتغال داشتند: بیان واقع و دفاع از حقیقت نبود.

↓

این گروه پیروزی بر رقیب را مهم‌ترین هدف می‌دانستند (علت) و از این‌رو در استدلال‌های خود بیشتر از مغالطه کمک می‌گرفتند (معلول) که به ظاهر درست به نظر می‌رسید، اما در واقع غلط بود.

این رویه (استفاده از مغالطه در استدلال‌هایشان) به تدریج سبب شد که این گروه از دانشمندان (۱) برای حقیقت و واقعیت ارزش و اعتباری قائل نباشند. (۲) بگویند هر کس هر چه خودش می‌فهمد همان حقیقت و واقعیت است.

« بعدها کلمه سوفیست (دانشمند) مفهوم اصلی خود را از دست داد و مفهوم مغالطه‌کار گرفت.

« کلمه سفسطه هم که در زبان عربی از لفظ «سوفیست» گرفته شد، معنای مغالطه‌کاری پیدا کرد.

« چرا سقراط خود را سوفیست نخواند و از لفظ فیلسوف که به معنی دوستدار دانش است استفاده کرد؟

تواضع و فروتنی در برابر علم و دانایی (علت قطعی)

سقراط به سبب: شاید به خاطر هم‌ردیف نشدن با سوفیست‌ها (علت احتمالی)

مایل نبود او را سوفیست یا دانشمند بخوانند و از این‌رو خود را فیلسوفوس (فیلسوف)، یعنی دوستدار دانش نامید.

« رفته رفته کلمه فیلسوف به مفهوم دانشمند ارتقا پیدا کرد.

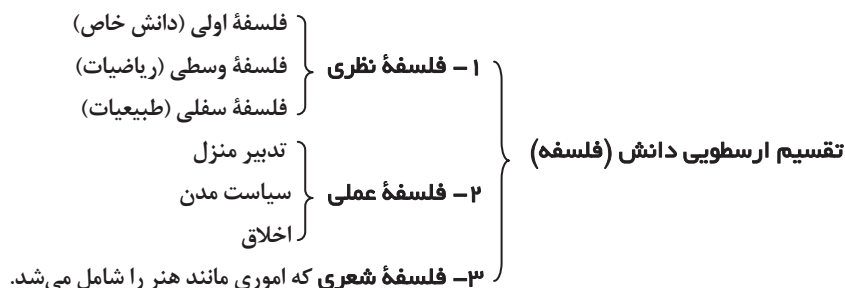
« کلمه فلسفه نیز مترادف با دانش شد.

« (۱) با گذشت زمان و (۲) پیشرفت دانش‌های مختلف (علت) ← بر هر یک از شاخه‌های دانش نام ویژه‌ای گذاشته شد (معلول) و به تدریج کلمه فلسفه فقط برای همین دانش خاص به کار رفت.

سیر دانش فلسفه به صورت: (۱) فلسفه به معنی دوستداری دانایی ← (۲) فلسفه به معنی مطلق دانش ← (۳) فلسفه به معنی دانش خاص است.

«ارسطو که مانند سقراط از کلمه «فلسفه» به معنی دانش استفاده می‌کرد، فلسفه یعنی همان دانش را به سه شاخه تقسیم کرد:

فلسفه نظری، فلسفه عملی و فلسفه شعری

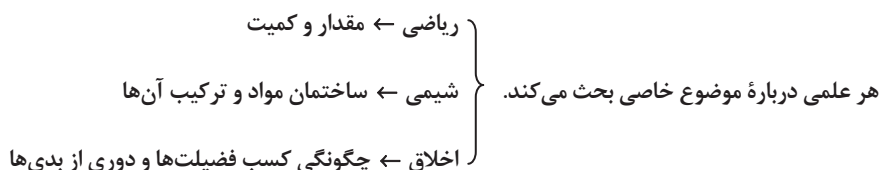
«بنابراین، فلسفه اولی آن بخش از دانش بود که امروزه فلسفه نامیده می‌شود. شاگردان ارسطو در هنگام تنظیم آثار ارسطو (که شامل همه علوم می‌شد) مقالات و نوشته‌های فلسفی ارسطو را بعد از بخش طبیعیات (فیزیک) قرار دادند. به همین جهت این بخش به «مابعدالطبیعه» (متافیزیک = metaphysics) مشهور شد. امروزه دیگر کلمه «فلسفه» به معنی عام دانش به کار نمی‌رود، بلکه برای همین دانش خاص که «مابعدالطبیعه» و «فلسفه اولی» باشد، استفاده می‌شود.

اساساً هر دانشی از دو جهت از سایر دانش‌ها متمایز و جدا می‌شود:

۱- از جهت موضوعی که آن دانش درباره آن بحث می‌کند.

۲- از جهت روشی که در آن دانش مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۱) موضوع فلسفه، بنیادی‌ترین موضوعات

«اما فلسفه این‌گونه نیست. فلسفه درباره بنیادی‌ترین و نهایی‌ترین موضوعات جهان و انسان است و پاسخ‌گوی عمیق‌ترین دغدغه‌های بشری است. به عبارت دیگر، فیلسوف در اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان کاوش می‌کند و اینها اموری هستند که پایه و اساس سایر علوم به‌شمار می‌آیند.

۲) استفاده از روش عقلی و قیاسی

«برای کسب دانش در علوم مانند فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی، اقتصاد و جامعه‌شناسی از روش‌های تجربی استفاده می‌کنیم اما در مسائل فلسفی که به اصل جهان و انسان مربوط می‌شوند، نمی‌توان از حواس یا آزمایش بهره برد و یا از ابزاری مانند میکروسکوپ و تلسکوپ کمک گرفت. فقط باید به توانایی عقل و استدلال‌های عقلی تکیه کرد و با تفکر و تعقل و تجزیه و تحلیل دانسته‌ها به حل مسئله و کشف مجهول نزدیک شد.

نقطه شباهت مسائل فلسفی با مسائل ریاضی ← از جهت روش است که استفاده از حواس و ابزار به حل آنها کمک نمی‌کند و فقط با عملیات فکری و استدلالی باید به جواب مسئله‌ها دست یافت.

پرسش‌های تشریحی

پیمانه ۱

سؤال ۱۰

۱- ۱. درستی یا نادرستی گزاره‌ها (ص / غ):

- الف) در زمان سقراط نام «فیلسوف» بر سر زبان‌ها افتاد. (صفحه ۷ کتاب درسی) (دبیرستان استاد حمدی - کردستان)
- ب) تفکر فلسفی تفکر در حوزه فطرت اول و فلسفه تفکر در حوزه فطرت دوم است. (صفحه‌های ۵ و ۱۱ کتاب درسی) (دبیرستان شهید بهشتی - تهران)
- ج) لفظ یونانی فیلسوفیا به معنای دوستدار دانش می‌باشد. (صفحه ۷ کتاب درسی) (دبیرستان شهید محمد محمودی - قلعه جنگ)
- د) رویارویی انسان با سؤالات روزمره و جست‌وجوی پاسخ آن‌ها، مرحله اول تفکر است. (صفحه ۵ کتاب درسی) (امتحان نهایی - خرداد ۱۴۰۳)
- ه) یکی از ویژگی‌های انسان پرسشگری است. (صفحه ۴ کتاب درسی) (دبیرستان غیردولتی حجاب - دزفول)
- و) عبارت «آیا تنها جهان موجود، این جهان مادی است؟» یک سؤال فلسفی است. (صفحه ۹ کتاب درسی) (دبیرستان دخترانه حضرت جواد (ع) - یزد)
- ز) مسائل فلسفی را می‌توان از طریق حواس یا آزمایش یا جست‌وجو در طبیعت حل کرد. (صفحه ۱۰ کتاب درسی) (دبیرستان نمونه دولتی فرهنگ - زاهدان)

۲- ۲. جملات کامل کردنی:

- الف) وسیله رسیدن انسان از مجهولات به معلومات ... است. (صفحه ۴ کتاب درسی) (دبیرستان امام صادق (ع) - زاهدان)
- ب) لفظ فلسفه ریشه ... دارد و این کلمه عربی شده لفظ ... است. (صفحه ۷ کتاب درسی) (دبیرستان شهید سجادی - رفسنجان)
- ج) مسائل فلسفی از جهت ... مانند مسائل ... هستند و فقط با عملیات فکری و استدلالی باید به جواب مسئله‌ها دست یافت. (صفحه ۱۰ کتاب درسی) (دبیرستان غیردولتی حجاب - دزفول)
- د) هر دانشی از دو جهت ... و ... از سایر دانش‌ها متمایز و جدا می‌شود. (صفحه ۸ کتاب درسی) (دبیرستان حجاب - دزفول)
- ه) دانشمندان زمان سقراط و قبل از او خود را ... می‌نامیدند. (صفحه ۷ کتاب درسی) (دبیرستان حجاب - دزفول)

۳- ۳. جورکردنی:

الف) اخلاق	۱. درباره مقدار و کمیت است.
ب) فطرت اول	۲. از اقسام فلسفه عملی است.
ج) دانش ریاضیات	۳. تفکر غیرفلسفی به آن مربوط می‌شود.

(پاورقی و متن صفحه‌های ۵، ۸ و ۹ کتاب درسی)

۴- ۴. پاسخ کوتاه:

- الف) چه عاملی باعث ظهور دانش فلسفه شد؟ (صفحه ۶ کتاب درسی) (دبیرستان بوعلی سینا - تهران)
- ب) معنای اولیه واژه سوفیست چه بود؟ (صفحه ۷ کتاب درسی) (دبیرستان شهید آوینی)
- ج) چه زمانی انسان وارد مرحله تفکر فلسفی می‌شود؟ (صفحه ۵ کتاب درسی) (دبیرستان آلاء - تهران)
- د) ویژگی‌های فلسفه را نام ببرید. (هر دو مورد) (صفحه‌های ۹ و ۱۰ کتاب درسی) (مدرسه امیرالمؤمنین (ع) - تبریز)
- ه) مهم‌ترین هدف سوفیست‌ها از اشتغال به تعلیم سخنوری و وکالت چه بود؟ و در استدلال‌های خود بیشتر از چه چیزی کمک می‌گرفتند؟ (صفحه ۷ کتاب درسی) (امتحان نهایی - خرداد ۱۴۰۳)
- و) دانش فلسفه و فیزیک از چه جهاتی قابل تمایز هستند؟ (صفحه‌های ۸ تا ۱۰ کتاب درسی) (امتحان نهایی - خرداد ۱۴۰۳)

سؤالات تشریحی:

- ۵- ۵. مراحل اندیشه‌ورزی و تفکر در انسان را بیان کنید. (صفحه ۴ کتاب درسی) (دبیرستان خواجه نصرالدین طوسی - تهران)
- ۶- ۶. چرا سقراط دوست نداشت او را سوفیست بخوانند و خود را چه نامید؟ (صفحه ۷ کتاب درسی) (دبیرستان امام علی (ع) - بندرانزلی)
- ۷- ۷. تفاوت روش فلسفه با علوم مختلف را بیان کنید. (صفحه ۱۰ کتاب درسی) (دبیرستان فرزاتگان ۲ - قم)
- ۸- ۸. مقصود از فطرت اول و فطرت ثانی چیست؟ (صفحه ۵ کتاب درسی) (دبیرستان طوبی - کرمان)
- ۹- ۹. موضوع فلسفه چیست؟ توضیح دهید. (صفحه ۹ کتاب درسی) (دبیرستان سبحان - رباطکریم)
- ۱۰- ۱۰. میان تفکر فلسفی و غیرفلسفی چه تفاوتی وجود دارد؟ (صفحه ۵ کتاب درسی) (دبیرستان فاطمه الزهرا - همدان)

مقدمه - انسان و تفکر - دو مرتبه از تفکر - دانش فلسفه - واژه فلسفه - ویژگی‌های فلسفه

- ۱۱- ۱. همین‌که انسان سؤالی را از خودش می‌پرسد، به چه معناست؟
 (۱) هنوز نمی‌دانیم چه چیزی را باید انتخاب کنیم و دنبال دانستن آن هستیم.
 (۲) تفکر واسطه رسیدن انسان به ندانسته‌هایش است.
 (۳) بدون تفکر کاری از انسان ساخته نیست.
 (۴) اولین مرحله اندیشه‌ورزی و تفکر در انسان، روبه‌رو شدن با مسئله است.
- ۱۲- ۲. کدام عبارت درست است؟
 (۱) تفکر در اندوخته‌ها نخستین مرحله تفکر فلسفی است.
 (۲) دانش فلسفه عهده‌دار بررسی همه سؤال‌های قانونمند است.
 (۳) فیلسوف بودن شرط لازم برای ورود به فطرت ثانی نیست.
 (۴) موضوع و روش فلسفه ممکن است با سایر علوم یکسان باشد.
- ۱۳- ۳. کدام مورد می‌تواند سومین مرحله از تفکر باشد؟
 (۱) فردی با دیدن این که گلی پژمرده می‌شود ناراحت می‌شود.
 (۲) هیچ بالفعلی مجدداً به قوه قبلی باز نخواهد گشت.
 (۳) گل پژمرده شده دیگر آن طراوت سابق خویش را باز نخواهد یافت.
 (۴) آیا ممکن است این گل مجدداً تازه و با طراوت شود؟
- ۱۴- ۴. کدام گزینه نمی‌تواند پرسش فلسفی باشد؟
 (۱) سعادت واقعی چیست؟
 (۲) دلیل پیدایش انقلاب صنعتی در اروپا چه بود؟
 (۳) چرا درد و رنج هست؟
 (۴) جهان چه سرانجامی دارد؟
- ۱۵- ۵. به ترتیب، کدام عبارت، جملات زیر را به درستی کامل می‌کند؟
 «سقراط مایل نبود او را ... بنامند و مفهوم ... رفته‌رفته ارتقای معنایی یافت.»
 (۱) سوفیست - دانشمند (۲) فیلسوف - فیلسوف (۳) دانشمند - فیلسوف (۴) فیلسوف - فیلسوف
- ۱۶- ۶. کدام گزینه درست می‌باشد؟
 (۱) سوفیست‌ها از مغالطه پرهیز و مغالطه دیگران را اصلاح می‌کردند.
 (۲) سوفیست ابتدا به معنای مغالطه‌گر بود و سپس به معنای دانشمند شد.
 (۳) سقراط به سبب فروتنی و تواضع در برابر علم و دانش خود را سوفیست نامید.
 (۴) از منظر سوفیست‌ها، هر که هر چه بفهمد همان واقعیت و حقیقت است.
- ۱۷- ۷. ... سبب ظهور دانشی به نام «فلسفه» شده است.
 (۱) تلاش انسان‌ها برای شناخت سؤالات بنیادی خود
 (۲) تلاش عالمان برای یافتن پاسخ درست سؤالات بنیادی
 (۳) تلاش‌های بشر برای پاسخ قانونمند به سؤالات بنیادی
 (۴) تلاش دانشمندان برای پاسخ دقیق به سؤالات بشر
- ۱۸- ۸. کدام عبارت درست است؟
 (۱) تفکر فلسفی، تفکر در حوزه فطرت اول و فلسفه، تفکر در حوزه فطرت ثانی است.
 (۲) تنها کسانی که اهل تفکر فلسفی هستند، پرسش‌های بنیادین را جدی گرفته و به دنبال یافتن پاسخ آن‌ها هستند.
 (۳) سؤالات روزمره می‌تواند ساعات طولانی ما را به خود مشغول کرده و به تفکر وادار نماید.
 (۴) از نظر ملاصدرا ماندن در فطرت دوم و عبور نکردن از آن شایسته انسان نیست.
- ۱۹- ۹. کدام گزینه مربوط به ویژگی‌های سؤالات «دسته دوم» نمی‌باشد؟
 (۱) می‌توانند ساعات طولانی ما را به خود مشغول سازند.
 (۲) گاه و بی‌گاه خودنمایی می‌کنند.
 (۳) در میان انبوه افکار و اندیشه‌های روزانه، انسان را مشغول می‌کنند.
 (۴) مشغول بودن به آن‌ها شایسته انسان نیست.
- ۲۰- ۱۰. کدام جمله در مورد تفاوت دانش فلسفه با سایر علوم صحیح است؟
 (۱) تفاوت فلسفه با تمام علوم فقط از حیث موضوع است.
 (۲) دانش فلسفه از حیث روش، علمی منحصر به فرد است.
 (۳) تفاوت دانش فلسفه با سایر دانش‌ها هم از جهت روش و هم موضوع است.
 (۴) موضوع و روش از موارد تفاوت نیستند.

- ۲۱- ۱. در کدام مورد، مراحل رسیدن به درک و دریافت فلسفی از یک موضوع، به درستی بیان شده است؟
- (صفحه‌های ۴ و ۵ کتاب درسی) (کنکور سراسری - ۱۴۰۲)
- ۱) اختلاف نظر متفکران در مورد سعادت ← سعادت چیست؟ ← اعتدال میان قوا، عامل سعادت انسان است. ← سعادت انسان مشروط به وجود عالم آخرت است.
 - ۲) آیا علیت در سراسر هستی جاری است؟ ← این عالم یک پدیده است، پس حتماً علتی دارد. ← پیر شدن انسان چه علتی دارد؟ ← چون انسان دارای بدن مادی است، پیر می‌شود.
 - ۳) از دنیا رفتن یکی از اطرافیان ← آیا مرگ، نابودی و نیستی است؟ ← انسان دارای نفس غیرمادی است. ← مرگ انتقال از عالم ماده به عالمی دیگر است.
 - ۴) مشاهده یک دختر بیچه دستفروش ← آیا عدالت در مورد این دختر بیچه تحقق یافته است؟ ← چگونه می‌توان فقر را در جامعه کاهش داد؟ ← عدالت، قرار گرفتن هر کس در جای مناسب خویش است.
- ۲۲- ۲. تفاوت اساسی فلسفه با سایر دانش‌ها در کدام گزینه دقیق‌تر بیان شده است؟ (صفحه‌های ۸ تا ۱۰ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۱۴۰۲)
- ۱) فلسفه اموری را که پایه و اساس سایر علوم است، بررسی می‌کند.
 - ۲) فلسفه و سایر علوم با روش استدلالی و عقلی درباره بنیادی‌ترین و نهادی‌ترین مسئله‌ها و موضوعات جهان و انسان بحث می‌کنند.
 - ۳) سایر دانش‌ها در هر موضوعی به دنبال نهادهایترین پرسش‌ها درباره چیستی و چرایی امور هستند.
 - ۴) در فلسفه گاهی نمی‌توان از طریق حواس یا آزمایش یا جست‌وجو در طبیعت، مسئله‌ها را حل کرد و پاسخ داد.
- ۲۳- ۳. کدام یک از موارد زیر مطابق با سیر معنای کلمه فلسفه است؟ (صفحه ۷ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۱۴۰۲)
- ۱) در ابتدا به معنای دوستداری دانایی و در نهایت مرادف با دانشی خاص شد.
 - ۲) در ابتدا به معنای دانش و در نهایت مرادف با تبیین عقلانی شد.
 - ۳) در ابتدا به معنای دوستدار دانایی و در نهایت مرادف با دوستداری دانایی شد.
 - ۴) در ابتدا به معنای دوستداری دانایی و در نهایت مرادف با تبیین عقلانی شد.
- ۲۴- ۴. درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارتهای زیر به ترتیب، کدام‌اند؟ (صفحه‌های ۵، ۱۰ و ۱۱ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۱۴۰۱)
- الف) رابطه تفکر غیرفلسفی و تفکر، از میان نسبت‌های چهارگانه، رابطه عموم و خصوص مطلق است.
- ب) با روش‌های متفاوتی می‌توان به پرسش‌های فلسفی پاسخ داد.
- ج) شخصی که صرفاً پاسخ فلاسفه به سؤالات اساسی را آموخته، اهل تفکر فلسفی نیست.
- د) هر فردی با ورود به حوزه فطرت ثانی، از تفکر در حوزه فطرت اول بی‌نیاز می‌شود.
- ۱) ص - غ - ص - غ ۲) غ - ص - ص - غ ۳) ص - غ - غ - ص ۴) غ - ص - غ - ص
- ۲۵- ۵. در ارتباط با مراحل اندیشه‌ورزی و تفکر در انسان، کدام گزینه صحیح می‌باشد؟ (صفحه ۴ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۱۴۰۰)
- ۱) در چهارمین مرحله، در مجهولات خود تفکر می‌کنیم و پس از آن به دریافت فلسفی می‌رسیم.
 - ۲) در ابتدا با مسئله روبه‌رو می‌شویم و سپس سؤالاتی را پیرامون آن مسئله طرح می‌کنیم.
 - ۳) طرح سؤال، دومین مرحله می‌باشد که قبل از آن ابتدا در اندوخته‌های خود تفکر می‌کنیم.
 - ۴) تفکر در انسان، دارای ۵ مرحله است که در آخرین مرحله به پاسخ سؤالات طرح‌شده می‌رسیم.
- ۲۶- ۶. کدام گزینه را نمی‌توان در جای خالی قرار داد؟ (صفحه‌های ۹ و ۱۰ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۱۴۰۲)
- «در مسائل فلسفی ...»
- ۱) برای کسب گزاره‌ها نمی‌توان از حواس بهره برد.
 - ۲) با عملیات فکری و استدلالی باید به جواب مسائل دست یافت.
 - ۳) روش آن‌ها مانند مسائل ریاضی است که استفاده از حواس به آن کمک می‌کند.
 - ۴) به اصل و اساس جهان و انسان می‌پردازیم.
- ۲۷- ۷. مفهوم کدام عبارت صحیح است؟ (صفحه ۷ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۱۴۰۱)
- ۱) دانشمندان زمان سقراط، سوفیست نامیده می‌شدند و سقراط برای هم‌ردیف شدن با آن‌ها، خود را فیلسوفسوف نامید.
 - ۲) واژه فلسفه از ریشه یونانی فیلسوفیا گرفته شده و اولین بار توسط سقراط استفاده شده است.
 - ۳) معنای ثانویه سوفیست، مغالطه‌کار است و لفظ سفسطه که در زبان یونانی به معنای مغالطه‌کاری است، از همین واژه گرفته شده است.
 - ۴) سوفیست‌ها برای حقیقت‌ارزشی قائل نبودند و آن را امری نسبی و تابع ادراک و شناخت هر فرد می‌دانستند.
- ۲۸- ۸. کدام عبارت در رابطه با سؤالات فلسفی صحیح است؟ (صفحه ۹ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۱۴۰۰)
- ۱) به موضوعی خاص از میان موضوعات جهان و زندگی انسان می‌پردازند. ۲) پاسخ این سؤالات پایه و اساس سایر علوم به‌شمار می‌آیند.
 - ۳) همچون سؤالات علوم مختلف، درباره بنیادی‌ترین موضوعات می‌باشند. ۴) مربوط به کل هستی می‌باشند و فیلسوف می‌تواند به هر مسئله‌ای بپردازد.
- ۲۹- ۹. کدام گزینه در ارتباط با فلسفه نادرست است؟ (صفحه ۷ و ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۱۴۰۰)
- ۱) فلسفه در زمان قدیم به معنای مطلق دانش بوده است.
 - ۲) فلسفه در بازه‌های از تاریخ به معنای مغالطه‌گری به کار رفته است.
 - ۳) فلسفه از جهت موضوع با سایر علوم تفاوت دارد.
 - ۴) فلسفه از جهت روش با علوم تجربی تفاوت دارد.

- ۳۰- ۱. نداشتن پاسخی درست و قانع‌کننده به سؤالات مربوط به فطرت دوم، چه پیامدی دارد؟ (صفحه ۹ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۱۴۰۰)
- ۱) بی‌نتیجه ماندن تصمیم‌های انسان
 - ۲) از بین رفتن تلاش‌های بشر برای ارائه پاسخ قانونمند
 - ۳) نرسیدن به تفکر منطقی و خطا در اندیشه
 - ۴) ناتوانی بشر در رسیدن به مرحله‌ای برتر و بالاتر

پیمانه ۴

- ۳۱- ۱. کدام مورد درباره‌ی واژه «فلسفه» درست است؟ (صفحه‌های ۷ و ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۱۴۰۲)
- ۱) سقراط این واژه را ابداع کرد و بر سر زبان‌ها انداخت.
 - ۲) واژه فلسفه در کاربرد اولیه به معنای هستی‌شناسی بود.
 - ۳) این واژه، عربی‌شده‌ی واژه فیلسوفوس به معنای دوستداری دانایی است.
 - ۴) سقراط احتمالاً به جهت فاصله‌گیری از سوفیست‌ها این کلمه را به کار برد.
- ۳۲- ۲. کدام یک از گزینه‌های زیر، از جمله سؤالاتی نیست که گاه و بی‌گاه خودنمایی می‌کنند و می‌توانند ساعتی طولانی ما را به خود مشغول سازند؟ (صفحه ۳ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۱۴۰۱)
- ۱) چرا درد و رنج هست؟
 - ۲) سعادت از نظر ملاصدرا چگونه به دست می‌آید؟
 - ۳) خوشبختی و سعادت در گرو چیست؟
 - ۴) آغاز و انجام جهان چگونه است؟
- ۳۳- ۳. منظور از مغالطه در استدلال‌های سوفیست‌ها چیست؟ (صفحه ۷ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۹۷)
- ۱) به کار بردن استدلال‌های درست که ظاهراً غلط به نظر می‌رسند.
 - ۲) قائل شدن به استقلال واقعیت و جدایی آن از ادراک آدمی
 - ۳) به کار بردن استدلال‌های غلط و به ظاهر درست
 - ۴) ارزش و اعتبار بخشیدن به حقیقت و واقعیت در سایه ادراک انسان
- ۳۴- ۴. در کدام مورد مراحل رسیدن به درک و دریافت فلسفی از یک موضوع به درستی بیان شده است؟ (صفحه ۵ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۱۴۰۲)
- ۱) آیا این عادلانه است که مردم آفریقا در فقر زندگی کنند؟ ← آیا برای آنان منابع طبیعی بسیاری وجود ندارد؟ ← اگر دخالت قدرت‌های جهانی نبود، آفریقا توسعه می‌یافت. ← کشورها باید به استقلال برسند تا ثروتمند باشند.
 - ۲) مشاهده رنج بسیار سالمندان ← آیا رنج کشیدن امری اجتناب‌ناپذیر است؟ ← رنج کشیدن لازمه این است که قدر زندگی را بدانیم و اگر رنج کشیدن نباشد، زندگی برایمان معنایی ندارد. ← رنج کشیدن بخشی از زندگی است که باید با پذیرش با آن کنار آمد.
 - ۳) افزایش آلودگی هوا ← آیا می‌توان از آلودگی کاست؟ ← استفاده از وسایل نقلیه عمومی آلاینده‌ها را کمتر می‌کند. ← با مراعات کردن می‌توان هوا را پاکیزه‌تر کرد.
 - ۴) آیا با مردن همه چیز تمام می‌شود؟ ← در کتاب آسمانی از قسمی از وجود به نام روح یاد می‌شود. ← اگر روح نباشد، همه چیز تمام می‌شود. ← انسان به علت داشتن روح حیاتش با مرگ پایان نمی‌یابد.
- ۳۵- ۵. طبق تقسیم‌بندی ارسطو از دانش فلسفه، نام دیگر ریاضیات چیست و در کدام دسته قرار می‌گیرد؟ (صفحه ۸ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۱۴۰۱)
- ۱) فلسفه وسطی - فلسفه نظری (۲) فلسفه وسطی - فلسفه عملی
 - ۲) فلسفه سفلی - فلسفه عملی (۴) فلسفه سفلی - فلسفه نظری
- ۳۶- ۶. روش بررسی کدام گزاره با بقیه متفاوت است؟ (صفحه‌های ۲ تا ۴ کتاب درسی) (کنکور سراسری - تیر ۱۴۰۳)
- ۱) قوه نطق و قابلیت حیات، از نفس مجرد انسان ناشی می‌شود.
 - ۲) فعل اخلاقی اگر در جهت سعادت حقیقی باشد، فضیلت است.
 - ۳) اندیشه‌ها و تصمیم‌گیری‌های انسان، تابع شرایط اجتماعی او است.
 - ۴) براساس مکتب رواقی، برای رسیدن به سعادت باید به فرمان خرد گوش فرا داد.
- ۳۷- ۷. چرا مباحث فلسفه، پایه و اساس مباحث سایر علوم به حساب می‌آید و از چه جهت مسائل فلسفی با مسائل ریاضی مشابه هستند؟ (صفحه‌های ۹ و ۱۰ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۱۴۰۳)
- ۱) زیرا فلسفه درباره یک موجود خاص بحث نمی‌کند؛ بلکه به بررسی اصل وجود و حقیقت جهان و طبیعت و انسان می‌پردازد. - روش
 - ۲) زیرا مباحث فلسفی، درباره گونه خاصی از وجود بحث می‌کند و حیطة آن با سایر علوم، متفاوت است. - موضوع
 - ۳) زیرا فلسفه درباره یک موجود خاص بحث نمی‌کند؛ بلکه به بررسی اصل وجود و حقیقت جهان و طبیعت و انسان می‌پردازد. - موضوع
 - ۴) زیرا مباحث فلسفی، درباره گونه خاصی از وجود بحث می‌کند و حیطة آن با سایر علوم، متفاوت است. - روش
- ۳۸- ۸. کدام مورد تفاوت اساسی فلسفه را با سایر علوم نشان می‌دهد؟ (صفحه ۹ کتاب درسی) (کنکور سراسری - ۹۹)
- ۱) ارائه دیدگاه‌های کلی (۲) موضوع و مسائل آن (۳) حیرت در برابر هستی (۴) استفاده از روش عقلی
- ۳۹- ۹. کدام عبارت درست است؟ (صفحه‌های ۵ و ۱۰ کتاب درسی) (کنکور خارج از کشور - ۹۹)
- ۱) برخی از مسائل فلسفه با روش تجربی قابل بررسی است، اما روش کلی فلسفه، روش عقلی است.
 - ۲) فلسفه مانند همه دانش‌های دیگر قانونمند است و با استفاده از روشی خاص، مسائل خود را بررسی می‌کند.
 - ۳) تفکر فلسفی خاص فیلسوفان نیست، بلکه از همان آغازین روزهای حیات هر انسانی خود را نشان می‌دهد.
 - ۴) همه انسان‌ها به شرط دقت در افکار، تصمیمات و اعمال روزمره خود، دچار نوعی حیرت فلسفی می‌شوند.
- ۴۰- ۱۰. تفاوت فطرت اول و ثانی در نظر ملاصدرا کدام است؟ (صفحه ۵ کتاب درسی) (آزمون کانون - ۱۴۰۱)
- ۱) دومی برخلاف اولی، از مراحل عالی و برتر انسانی محسوب می‌شود. (۲) اولی برخلاف دومی، از مسائل زندگی روزمره عبور کرده است.
 - ۲) دومی برخلاف اولی، در زندگی مادی و محسوس غرق شده است. (۴) اولی برخلاف دومی، به پرسش‌های عمیق و بنیادین می‌پردازد.

پاسخ نامه

پاسخ پرسش‌های تشریحی چیهستی فلسفه

۱۰.

اصلی‌ترین تفاوت بین تفکر فلسفی و تفکر غیرفلسفی این است که در تفکر غیرفلسفی به مسائل معمولی و روزانه پرداخته می‌شود اما در تفکر فلسفی از این سوالات روزمره فراتر رفته و با جدیت و پیوستگی به سوالات دسته دوم (مسائل اساسی) پرداخته می‌شود.

پاسخ پرسش‌های چهارگزینه‌ای چیهستی فلسفه

مقدمه - انسان و تفکر - دو مرتبه از تفکر - دانش فلسفه - واژه فلسفه - ویژگی‌های فلسفه

گزینه ۱

همین که از خود می‌پرسیم «امروز باید به کجا بروم؟» بدین معناست که هنوز نمی‌دانیم کدام را باید انتخاب کنیم و به دنبال دانستن آن هستیم.

گزینه ۳

ورود به فطرت ثانی به معنای انجام تفکر فلسفی است که حتی یک کارگر یا پزشک نیز می‌تواند به آن دست یابد. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «نخستین مرحله تفکر فلسفی، روبه‌رو شدن با مجهول‌ها و مسائل فلسفی است.

گزینه ۲: «دانش فلسفه عهده‌دار بررسی قانونمند سؤال‌های فلسفی است نه بررسی همه سؤال‌های قانونمند چرا که مثلاً سوالات ریاضی نیز قانونمند است.

گزینه ۴: «روش فلسفه با بعضی دانش‌ها مانند ریاضی یکسان است اما موضوع آن خیر.

گزینه ۲

سومین مرحله از مراحل چهارگانه تفکر، اندیشیدن در اندوخته‌هاست. گزینه دوم می‌تواند بیانگر این مرحله باشد که در آن فرد با چینش مقدمات خود، مانند این که «هیچ بالفعلی مجدداً قوه سابق خویش را به‌دست نخواهد آورد» سعی در آن دارد که نتیجه‌ای از آن‌ها بگیرد. گزینه‌های «۱» و «۳» و «۴» به ترتیب بیانگر مواجه شدن با مسئله، دست‌یافتن به پاسخ‌ها و طرح پرسش است. نکته: دقت کنید که برای حل این سؤال اصلاً نیازی به آشنایی با مفاهیم فلسفی‌ای مانند قوه و فعل نیست و صرفاً چینش مقدمات بدون توجه به محتوا و ماده آن برای رسیدن به جواب کافی خواهد بود.

گزینه ۲

سؤالی که در گزینه ۲ مطرح شده است، سؤال فلسفی نمی‌باشد و مربوط به علم تاریخ است.

گزینه ۳

سقراط مایل نبود او را «سوفیست» یا «دانشمند» بنامد و همچنین مفهوم «فیلسوفوس» یا «فیلسوف» به مفهوم دانشمند ارتقا پیدا کرد.

گزینه ۴

سوفیست‌ها برای حقیقت و واقعیت ارزش و اعتباری قائل نبودند و می‌گفتند هر کس هر چه خودش می‌فهمد همان حقیقت و واقعیت است. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «سوفیست‌ها در استدلال‌های خود از مغالطه کمک می‌گرفتند. گزینه ۲: «معنای اولیه سوفیست دانشمند بود و معنای ثانویه آن مغالطه‌گر.

گزینه ۳: «سقراط به سبب تواضع در برابر دانایی مایل نبود او را سوفیست بنامد.

گزینه ۳

تلاش‌های بشر برای پاسخ قانونمند به سوالات بنیادی موجب ظهور دانشی به نام فلسفه شده است.

۱۱.

الف) نادرست - سقراط واژه «فلسفه» را بر سر زبان‌ها انداخت نه «فیلسوف».

ب) نادرست - هم فلسفه و هم تفکر فلسفی تفکر در حوزه فطرت دوم (ثانی) هستند که به سوالات اساسی و بنیادی می‌پردازند.

ج) نادرست - فیلسوفیا به معنای «دوستداری دانایی» است نه «دوستدار دانش»

د) درست

ه) درست

و) درست

ز) نادرست - مسائل فلسفی را نمی‌توان از طریق حواس یا آزمایش یا جست‌وجو در طبیعت حل کرد.

۱۲.

الف) تفکر

ب) یونانی - فیلسوفیا

ج) روش - ریاضی

د) روش - موضوع

ه) سوفیست

۱۳.

الف) ۲، ۳، ۴ ج) ۱

۱۴.

الف) تلاش‌های بشر برای پاسخ قانونمند به سوالات اساسی و بنیادین موجب ظهور دانشی به نام فلسفه شد.

ب) دانشمند

ج) زمانی که با جدیت و پیوستگی به سوالات بنیادی (سوالات فلسفی) بپردازد، وارد مرتبه دوم تفکر می‌شود.

د) صحبت از بنیادی‌ترین و اساسی‌ترین مسئله‌ها - استفاده از روش عقلی و قیاسی

ه) پیروزی بر رقیب - مغالطه / سفسطه

و) از جهت موضوع و از جهت روش

۱۵.

۱) روبه‌رو شدن با مسئله (۲) طرح سؤال (۳) تفکر در اندوخته‌ها (۴) رسیدن به پاسخ

۱۶.

سقراط به سبب تواضع و فروتنی در برابر دانایی و علم یا شاید به خاطر هم‌ردیف نشدن با سوفیست‌ها مایل نبود او را «سوفیست» یا «دانشمند» بخواند و خود را «فیلسوفوس» یعنی «دوستدار دانش» خواند.

۱۷.

مسائل فلسفی را نمی‌توان با استفاده از حواس یا آزمایش و یا ابزار تجربی جلو برد. برای بررسی این مسائل فقط باید به توانایی عقل و استدلال‌های عقلی تکیه کرد.

۱۸.

فطرت اول: مشغول بودن به امور عادی زندگی و تفکر در آن‌ها

فطرت ثانی: ورود به پرسش‌های اساسی و تفکر در آن‌ها

۱۹.

فلسفه درباره یک موجود خاص بحث نمی‌کند، بلکه به بررسی اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان می‌پردازد. فیلسوف درباره آن دسته از ویژگی‌های موجودات صحبت می‌کند که مربوط به هستی و موجودیت آن‌هاست.

گزینه ۱

گزاره‌های «الف» و «ج» صحیح می‌باشند.

تشریح گزاره‌های نادرست:

ب) روش مناسب برای مواجهه با پرسش‌های فلسفی، همان روش استدلالی و عقلی است.

د) هیچ انسانی با رسیدن به فطرت ثانی از فطرت اول بی‌نیاز نمی‌شود. نکته: شخصی که اهل تفکر فلسفی است، نظرات فلاسفه دیگر را می‌آموزد اما در پاسخ به سؤالات مهم و اساسی دارای استقلال اندیشه است و مقلد نیست.

گزینه ۲

مراحل اندیشه‌ورزی و تفکر در انسان به صورت زیر است:

روبه‌رو شدن با مسئله ← طرح سؤال ← تفکر در اندوخته‌ها ← رسیدن به پاسخ

گزینه ۳

مسائل فلسفی، از جهت روش، مانند مسائل ریاضی هستند که استفاده از حواس و ابزار به حل آن‌ها کمک نمی‌کند و فقط با عملیات فکری و استدلالی باید به جواب مسئله‌ها دست یافت.

گزینه ۴

سوفیست‌ها حقیقت را امری شخصی می‌دانستند و می‌گفتند حقیقت نسبی و تابع ادراک هر فرد است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «۱»: سقراط نمی‌خواست با سوفیست‌ها هم ردیف باشد.

گزینه ۲: «۲»: اولین بار فیثاغورس از این واژه استفاده کرده است.

گزینه ۳: «۳»: سفسطه یک کلمه عربی است نه یونانی.

گزینه ۲

فیلسوف در اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان کاوش می‌کند و این‌ها اموری هستند که پایه و اساس سایر علوم به‌شمار می‌آیند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «۱»: موضوعات فلسفی عام و کلی هستند.

گزینه ۳: «۳»: بنیادی‌ترین موضوعات فقط در فلسفه بحث می‌شوند نه سایر علوم.

گزینه ۴: «۴»: فیلسوف به مسائل کلی در رابطه با اصل وجود می‌پردازد نه هر مسئله‌ای.

گزینه ۲

فلسفه ریشه یونانی دارد. این لفظ عربی‌شده کلمه «فیلسوفیا» است. فیلسوفیا مرکب از دو کلمه «فیلو» به معنی دوستداری و «سوفیا» به معنی دانایی است.

نکته: سفسطه در بازه‌ای از تاریخ به معنای مغالطه‌گری به کار رفته است.

گزینه ۱

با دقت در سؤال‌های دسته دوم درمی‌یابیم که این قبیل سؤال‌ها مربوط به موضوعات اساسی و بنیادین است که بدون در دست داشتن پاسخ درست و قانع‌کننده برای آن‌ها، تصمیم‌گیری‌های انسان به نتیجه و سرانجام روشنی نخواهد انجامید.

گزینه ۲

یکی از تفاوت‌های فیلسوفان با مردم عادی این است که فیلسوفان به‌طور جدی به مسائل بنیادی می‌اندیشند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «۱»: تفکر فلسفی و فلسفه، هر دو، تفکر در حوزه فطرت ثانی محسوب می‌شوند.

گزینه ۳: «۳»: سؤالات اساسی و بنیادی می‌تواند ساعات طولانی ما را به خود مشغول کرده و به تفکر وادار کند.

گزینه ۴: «۴»: از نظر ملاصدرا ماندن در فطرت اول شایسته انسان نیست.

گزینه ۴

مشغول بودن همیشگی به امور روزانه و عادی زندگی و ماندن در فطرت اول که مربوط به پرسش‌های دسته اول روزمره می‌باشد، شایسته انسان نیست.

گزینه ۳

هر دانشی از دو جهت از سایر دانش‌ها متمایز و جدا می‌شود؛ یکی از جهت موضوع و دیگری از جهت روش.

نکته: روش فلسفه منحصر به فرد نیست و ریاضیات نیز از روش عقلی استفاده می‌کند.

گزینه ۳

مراحل تفکر و به تبع آن تفکر فلسفی، به این قرار می‌باشند: (۱) مواجهه با مسئله، (۲) طرح سؤال، (۳) تفکر در اندوخته‌ها و (۴) رسیدن به نتیجه. این مراحل فقط در گزینه ۳ «به‌درستی رعایت شده‌اند. مرگ یکی از اطرافیان در واقع مواجهه با مسئله است: «آیا مرگ نیستی و نابودی است؟» مرحله دوم، طرح سؤال می‌باشد؛ این که انسان دارای نفس غیرمادی است و استفاده از آن به‌عنوان محتوای استدلال، مرحله تفکر در اندوخته‌ها را شکل می‌دهد و در نهایت، رسیدن به این نتیجه که «مرگ انتقال از عالمی به عالمی دیگر است.» چهارمین مرحله از مراحل تفکر می‌باشد.

گزینه ۱

موضوع علم فلسفه، بنیادی و نهادی‌ترین موضوعات است و درباره هستی و وجود صحبت می‌کند که پایه و اساس سایر علوم و دانش‌هاست.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۲: «۲»: دانش فلسفه با روش عقلی و استدلالی درباره بنیادی و نهادی‌ترین مسئله‌ها و موضوعات جهان و انسان بحث می‌کند. البته روش چند دانش محدود مانند ریاضی و هندسه نیز عقلی است، نه همه دانش‌ها.

گزینه ۳: «۳»: فلسفه به دنبال نهادی‌ترین پرسش‌ها درباره چیستی و چرایی امور است، نه سایر دانش‌ها.

گزینه ۴: «۴»: روش فلسفه همیشه عقلی و غیرتجربی است، نه گاهی.

گزینه ۱

واژه فیلسوفیا (فلسفه) در یونانی به معنای «دوستداری دانایی» است. واژه فلسفه در آن زمان همه دانش‌ها را شامل می‌شد و کم‌کم مترادف با «دانش» شد و کلمه فیلسوف (دوستدار دانایی) هم به مفهوم «دانشمند» ارتقا یافت. در انتها با گذشت زمان و پیشرفت دانش‌های مختلف، فلسفه به معنی دانشی خاص، یعنی همان متافیزیک به کار رفت.

۳۱

گزینه ۴

نخستین بار سقراط واژه فلسفه را ابداع نکرد، بلکه فقط آن را بر سر زبان‌ها انداخت. ابداع‌گر این واژه، فیثاغورس بوده است. (نادرستی گزینه «۱») واژه فلسفه عربی‌شده واژه «فیلوسوفیا» به معنای دوستداری دانایی بود و کاربرد امروزی آن هستی‌شناسی است. (نادرستی گزینه‌های «۲» و «۳») سقراط از باب تواضع و فروتنی و احتمالاً به جهت فاصله گرفتن از سوفیست‌ها، مشتقات آن را به کار برد و خود را فیلوسوفوس نامید.

۳۲

گزینه ۲

در میان انبوه افکار و اندیشه‌های روزانه، گاه و بی‌گاه سؤال‌های خاصی خودنمایی می‌کنند که می‌توانند ساعاتی طولانی ما را به خود مشغول سازند و به تفکر وادار نمایند. این سؤالات همان سؤالات فلسفی هستند. سعادت از نظر ملاصدرا سؤالی فلسفی نیست، بلکه با تحقیق جواب آن به دست می‌آید.

۳۳

گزینه ۳

سوفیست‌ها در استدلال‌های خود مغالطه می‌کردند، یعنی استدلال‌هایی به کار می‌بردند که «ظاهراً درست به نظر می‌رسید؛ اما در واقع غلط بود.»

۳۴

گزینه ۲

مراحل تفکر فلسفی: روبه‌رو شدن با مجهول فلسفی ← طرح پرسش‌های فلسفی ← رجوع به معلومات و تفکر در اندوخته‌ها ← رسیدن به دریافت فلسفی و تحقق شناخت تشریح گزینه‌های دیگر: گزینه «۱»: در این گزینه همان ابتدا طرح سؤال شکل گرفته است. در حالی که مرحله اول روبه‌رو شدن با مجهول فلسفی است. گزینه «۳»: افزایش آلودگی هوا یک مجهول غیرفلسفی است. گزینه «۴»: در این گزینه هم ابتدا طرح سؤال شکل گرفته است.

۳۵

گزینه ۱

تقسیم ارسطویی دانش (فلسفه):

فلسفه اولی	}	فلسفه نظری		
فلسفه وسطی (ریاضیات)			}	فلسفه عملی
فلسفه سفلی (طبیعیات)				

۳۶

گزینه ۴

گزینه «۴» در واقع به نحوی ارتباط به تاریخ دارد و برای پاسخ گویی به این پرسش باید به استناد اطلاعات تاریخی، بگوییم که نظر رواقیون در مورد یک موضوع خاص چه بوده است. از طرف مقابل سایر گزینه‌ها پرسش‌های اساسی و بنیادینی را مطرح می‌کنند که موضوع فلسفه است.

۳۷

گزینه ۱

فلسفه درباره یک موجود خاص بحث نمی‌کند، بلکه به بررسی اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان می‌پردازد. فیلسوف درباره آن دسته از ویژگی‌های موجودات صحبت می‌کند که مربوط به هستی و موجودیت آن‌هاست. به همین خاطر مباحث فلسفی پایه و اساس مباحث سایر علوم به‌شمار می‌آیند. مسائل فلسفی از جهت روش مانند مسائل ریاضی هستند که استفاده از حواس و ابزار به حل آن‌ها کمک نمی‌کند و فقط با عملیات فکری و استدلالی باید به جواب مسئله‌ها دست یافت.

۳۸

گزینه ۲

فلسفه درباره بنیادی‌ترین مسئله‌ها و موضوعات جهان و انسان بحث می‌کند و همین، تفاوت اساسی فلسفه با سایر دانش‌هاست.

۳۹

گزینه ۲

مسائل فلسفی را نمی‌توان از طریق حواس یا آزمایش یا جست‌وجو در طبیعت حل کرد. در این موارد، عقل می‌کوشد در خود کاوش کند و با عمل تفکر و تعقل و با تجزیه و تحلیل دانسته‌ها به حل مسئله و کشف مجهول نزدیک شود.

دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مسائل فلسفی، از این جهت مانند مسائل ریاضی هستند؛ یعنی استفاده از میکروسکوپ و آزمایشگاه و تجربه و حواس به حل آن‌ها کمکی نمی‌کند و فقط با عملیات فکری باید به حل آن‌ها پرداخت.

گزینه «۳»: انسان از آن هنگام که به صورتی جدی به این پرسش‌ها می‌پردازد و رسیدن به پاسخ آن‌ها دغدغه خاطر او می‌شود، وارد تفکر فلسفی شده است.

گزینه «۴»: تفکر فلسفی اندیشیدن به مسائل اصلی زندگی است، نه امور روزمره.

۴۰

گزینه ۱

فطرت اول، سطح اول زندگی انسانی و پرداختن به امور محسوس و زندگی روزمره است. اما فطرت ثانی، درست برعکس فطرت اول، در پی پرداختن به پرسش‌های بنیادین جهان و انسان است. ملاصدرا این فطرت ثانی را مرحله برتر و عالی‌تر حیات انسان می‌داند و همچنین ماندن در فطرت اول را شایسته هیچ انسان نمی‌داند و توصیه به گذر (نه ترک) از آن را دارد.

پس‌پیش‌هی تشریحی ریشه و شاخه‌های فلسفه

۴۱

- (الف) درست
- (ب) نادرست - هستی‌شناسی درباره قوانین و احکام کلی و عام حاکم بر هستی و وجود بحث می‌کند.
- (ج) درست
- (د) نادرست - در دیدگاه اصالت فرد و جامعه افراد توانایی تأثیرگذاری بر جامعه و حتی تغییر جامعه را دارند.
- (ه) نادرست - ابتدا باید امکان شناخت وجود یا هر چیز دیگر مسجل شود و سپس آن امر شناخته شود.
- (و) صحیح

۴۲

- (الف) ریشه و اساس فلسفه - شاخه‌ها (و ستون)
- (ب) فرع - شناخت
- (ج) وجود / هستی
- (د) وجودشناسی - معرفت‌شناسی
- (ه) فلسفه مضاف
- (و) اصالت جامعه
- (ز) فلسفه‌ای که پشتوانه آن مکتب است

۴۳

- (الف) ۲
- (ب) ۳
- (ج) ۱